

УДК 330:65.012

DOI: 10.31891/2307-5740-2018-266-1-17-22

ГАВЛОВСЬКА В. І.

Хмельницький національний університет

ВЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ІНТЕГРУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ У ПРАКТИКУ ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті розглянуто процеси глобалізації та наведено авторське визначення цього терміну. Під глобалізацією автор розуміє всеохоплюючий процес, що руйнує національні кордони та є рушійною силою прискорення технологічного прогресу, скорочення інноваційного циклу і як наслідок призводить до якісних та кількісних змін національних економік. У статті наведено основні переваги та суперечності глобалізації у розрізі економічної, соціальної та політичної глобалізацій. Обґрунтовано вплив глобалізаційних процесів на інтегрування технологій управління та сучасних інструментів у діяльність вітчизняних підприємств. У статті проаналізовано визначення поняття «технологія управління» і виділено декілька підходів до його сутності, а саме: визначення технології управління як сукупності процесів, як сукупності знань, як послідовності дій, як сукупності заходів, методів, інструментів та як сукупності операцій, процедур та прийомів. Виокремлено сутнісні складові поняття «технологія управління», а саме: визначальні характеристики, мету застосування технологій управління, шляхи реалізації технологій управління.

Ключові слова: глобалізація, глобалізаційні процеси, політична глобалізація, соціальна глобалізація, економічна глобалізація, технології, технології управління, сучасні технології управління.

GAVLOVSKA V.

Khmelnytskyi National University

THE INFLUENCE OF GLOBALIZATION PROCESSES ON INTEGRATION OF MANAGEMENT TECHNOLOGIES IN THE ACTIVITY OF DOMESTIC ENTERPRISES

The article deals with the processes of globalization and gives an author's definition of this term. The author understands globalization as an all-encompassing process that destroys national boundaries and it is the driving force of acceleration of technological progress, reduction of the innovation cycle, and as a result leads to qualitative and quantitative changes in national economy. It is substantiated that there is an ambiguous relation to globalization in economic literature, as along with the positive elements of border "erasing" and deepening of economic ties there is a significant number of threats both for individual countries and for certain economic entities. Therefore, the article presents the main advantages and contradictions of globalization in the context of economic, social and political globalization. It is substantiated that globalization processes are the driving force of acceleration of technological progress and reduction of the innovation cycle, which necessitates constant search of domestic enterprises of promising scientific and technological tendencies with their further integration into the activities of domestic enterprises. The article analyzes the definition of "technology of management" and highlights several approaches to its essence, namely: definition of management technology as a set of processes, as a set of knowledge; as a sequence of actions; as a set of measures, methods, tools and as a set of operations, procedures and techniques. The essential components of the concept of "management technology" were singled out, namely: defining characteristics, the purpose of application of management technologies, ways of implementation of management technologies. It is substantiated that the use of control technologies is aimed at achieving the strategic goal of the operation of the enterprise, however, in certain cases it is possible to use them in order to eliminate certain problems, imbalances, threats, etc. that are not systemic in nature, but are the result of certain temporary circumstances or events. It is determined that the main method of implementation (introduction) of management technologies into the practical activity of domestic enterprises is the adoption and implementation of management decisions, and all other ways are their constituents. It was determined that technologies and modern management tools, as a rule, integrate either into the enterprise management system or into one of the components of the management system.

Key words: globalization, globalization processes, political globalization, social globalization, economic globalization, technologies, management technologies, modern technologies of management.

Постановка проблеми. Глобалізаційні процеси та загострення протиріч у міжнародних відносинах обумовлюють активізацію негативних явищ практично у всіх сферах суспільного життя. Для більшості країн світу актуальною проблемою стає забезпечення національної безпеки, оскільки глобалізаційні явища хоч і значно розширюють кордони співробітництва, але й генерують нові виклики для окремих суб'єктів господарювання. Термін «глобалізація» походить від французького «global», тобто планетарний, всеосяжний та означає всеохоплюючий процес трансформації світового співтовариства у відкриту цілісну систему інформаційно-технологічних, фінансово-економічних, суспільно-політичних, соціально-культурних взаємозв'язків і взаємозалежностей. На думку експертів Міжнародного валютного фонду (МВФ), глобалізація визначається як зростаючий ступінь інтеграції країн у всьому світі, вона обумовлена, насамперед, торговельними й фінансовими потоками, а також рухом робочої сили й технологій через міжнародні кордони. На сьогоднішній день глобалізація охоплює всі сфери суспільного життя і обумовлює тенденції розвитку світових економік.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Сутність технологій управління та можливості їх інтегрування у практичну діяльність підприємств розгадується у працях як вітчизняних, так і зарубіжних

вчених, зокрема: Гавловської Н., Кузнецової І., Лебідь О., Лихолобова Е., Мосейка В., Пірогова В., Семенчук А., Софронової О., Яцури М. та ін.

Постановка завдання. Глобалізаційні процеси є рушійною силою прискорення технологічного прогресу та скорочення інноваційного циклу, що зумовлює необхідність пошуку вітчизняними підприємствами та інтегрування у їх практичну діяльність технологій управління з метою підвищення конкурентоспроможності, зростання фінансових показників та покращення параметрів економічної безпеки.

Основні результати дослідження. Під глобалізацією ми розуміємо всеохоплюючий процес, що руйнує національні кордони та є рушійною силою прискорення технологічного прогресу, скорочення інноваційного циклу і як наслідок призводить до якісних та кількісних змін національних економік.

Під час розгляду глобалізації більшість науковців роблять акцент на масштабності змін, руйнації національних кордонів, розвитку людського суспільства, інтеграції національних господарств та держав, більш високому рівні розвитку інтернаціоналізації господарського життя та ін. Така різниця у визначеннях та характеристиках терміну «глобалізація» пов'язана із наявністю значної кількості теорій та концепцій глобалістики, які прийнято поділяти на теорії виникнення та становлення глобалізації; концепції масштабів, форм і наслідків глобалізації; моделі глобалізаційного дискурсу та сучасний дискурс.

У економічній літературі неоднозначне відношення до глобалізації, оскільки поруч з позитивними елементами «стирання» кордонів та поглиблення економічних зв'язків виникає значна кількість загроз як для окремих країн, так і для окремих суб'єктів господарювання. Більшість авторів, розглядаючи глобалізацію, підкреслюють її позитивні сторони, однак глобалізаційні процеси мають не лише переваги, а й ряд суперечностей, особливо для країн з перехідною економікою (табл. 1).

Таблиця 1

Основні переваги та суперечності глобалізації*

Переваги глобалізації	Суперечності глобалізації
Економічна глобалізація	
взаємозалежність національних економік, формування єдиного ринкового простору, поява транснаціональних систем і форм господарювання; вільний рух товарів, послуг, технологій, капіталів тощо; зростання світової торгівлі, частки експортно-імпорتنних операцій у ВВП; збільшення потоків прямих іноземних інвестицій; доступ до дефіцитних ресурсів з інших країн; зростання конкуренції; поява нових економічних інституцій; прискорення формування нового виробничого укладу, основою якого є комплексна автоматизація; підвищення ефективності використання всіх факторів виробництва, зниження витрат виробництва за рахунок поширення більш продуктивних і ресурсозберігаючих технологій; поширення нових інформаційних технологій та пов'язаних з ними переваг	тиск на інтереси національних господарств (протекціонізм); абсолютизм економічної влади нових глобальних монопольних корпорацій; загроза міжнародного олігархічного режиму; збільшення різниці між країнами за рівнем доходів; перекочування економічних криз з континенту на континент; економічний конфлікт із загрозою перетворення на економічну війну; суперництво між країнами за експортні ринки та іноземні інвестиції; запекла і руйнівна конкуренція, яка зведена, головним чином, до олігополістичного суперництва гігантів промисловості, а також найбільш розвинутих держав світу та утворених ними торговельних блоків; небезпека поширення гіперінфляції; зменшенням рівня керованості фінансового сектора, зростання фінансових спекуляцій; банкрутство окремих виробників і навіть галузей економіки
Соціальна глобалізація	
формування нової моделі трудових відносин, яка орієнтується на знання, кваліфікацію і творчий потенціал найманих працівників; поглиблення міжнародного поділу праці; трудова мобільність; підвищення якості життя; створення нових робочих місць; збагачення культур народів світу	розширення експлуатації праці капіталом; неконтрольований приплив дешевої некваліфікованої робочої сили; нерівність у заробітній платі та доходах; соціальний демпінг у сфері зайнятості; рівень безробіття в економічно розвинутих країнах із високим рівнем заробітної плати; організована злочинність і міжнародний тероризм; нівелювання національних звичаїв та традицій
Політична глобалізація	
поглиблення політичних зв'язків; поява нових політичних інституцій	потенційний ризик пов'язаний із загрозами національному суверенітету з боку потужних багатонаціональних компаній та міжнародних організацій, можливість переходу контролю над окремими країнами від суверенних урядів до інших рук, у тому числі до найсильніших держав; проведення політики глобалізації розвиненими країнами в своїх власних інтересах, обмежуючи при цьому національні інтереси основної маси країн, що розвиваються і, значною мірою, країн з перехідною економікою; дестабілізує світ і несе загрози та виклики національно-державним інституційним структурам; формується світовий тоталітарний політичний порядок

*сформовано автором

Глобалізаційні процеси є рушійною силою прискорення технологічного прогресу та скорочення інноваційного циклу, що зумовлює необхідність постійного пошуку вітчизняними підприємствами перспективних науково-технологічних тенденцій з подальшим їх інтегруванням у діяльність вітчизняних підприємств (рис. 1).

Технології та сучасні інструменти управління, як правило, інтегрують або у систему менеджменту підприємств, або у одну із складових системи менеджменту. З метою розгляду сутності та змісту трактування технологій управління необхідно розглянути термін «технологія». У науковий обіг термін «технологія» (наука про техніку) був уведений 1772 р. І. Бекманом. Початок системного розроблення знань про технології

поклали праці Р. Реомюра і С. Шоу, які вийшли в світ у першій половині XVIII ст. Що стосується технології взагалі, то етимологічно у перекладі з грецької *téchne* означає мистецтво, майстерність; *logos* – вчення. У широкому значенні її розуміють як обсяг знань, які використовують для виробництва товарів і послуг з економічних ресурсів.

Рис. 1. Вплив глобалізаційних процесів на інтегрування технологій управління та сучасних інструментів у діяльність вітчизняних підприємств (розроблено автором)

Оскільки об'єктом нашого дослідження є технології управління у діяльності підприємств, то слід більш детально зупинитися саме на цій дефініції. Слід відзначити, що до теперішнього моменту не існує єдиної думки серед учених щодо сутності та видів технологій управління. Досить часто у науковій літературі відбувається отождення технологій управління з інструментами управління, які, на нашу думку, є засобами для успішної реалізації технологій управління. Окрім того, застосування тих чи інших інструментів управління залежить саме від специфіки технології управління, що застосовується на підприємстві. Отже, для більш детального аналізу сутності технологій управління слід дослідити існуючі підходи до визначення даного поняття в наукових джерелах (табл. 2).

Таблиця 2

Визначення поняття «технологія управління»

Визначення поняття	Автор, джерело
1	2
Трактування через поняття процес	
безперервний творчий процес підтримки сталого режиму функціонування системи шляхом прийняття й реалізації господарських рішень	Василенко А. [1, с. 237]
процес поділу управління на окремі процедури й операції для подальшої регламентації виконання окремих завдань з метою ефективного досягнення встановлених цілей підприємства	Пірогов В. [13]
регламент виконання процесу управління, який обумовлює порядок прийняття управлінських рішень і визначає найефективніші методи та інструменти їх запровадження на практиці	Яцура М. [17, с. 207]
Трактування через поняття сукупності знань	
сукупність знань про способи та форми застосування елементів системи управління підприємством у процесах управління, що охоплюють всі процеси, які відбуваються на підприємстві, а також між підприємством та зовнішнім середовищем	Добро-творський І. [4, с. 34]
сукупність формалізованих знань про виконання процесу управління, що містить вимоги до кваліфікації управлінського персоналу та опис методів отримання й перетворення вхідної інформації про стан зовнішнього середовища і стан об'єкта управління в управлінські впливи для досягнення цілей підприємства	Кузнєцова І. [6, с. 59]
Трактування через поняття послідовність дій	
хронологічно впорядкована сукупність дій або впливів на об'єкт управління, що спрямована на вирішення конкретного завдання, описується алгоритмічно та базується на знаннях щодо предметної області застосування	Лихолобов Е.А. [9, с. 8]
цілеспрямована послідовність дій, яка за допомогою методів і засобів управлінської праці дозволяє за рахунок впливу на предмет праці забезпечити взаємодію суб'єкта та об'єкта державного управління	Одінцова Г. та ін. [16, с. 54]
певна послідовність дій суб'єктів системи управління зі збору інформації, розробки управлінських рішень за допомогою спеціальних методів і процедур, а також здійснення управлінського впливу для досягнення поставлених цілей	Софронова О. [15, с. 58]
Трактування через поняття Заходи, методи, інструменти	
комплекс послідовно здійснюваних заходів попередження, профілактики, подолання кризи, зниження рівня її негативних наслідків	Василенко В. [2, с. 21]
сукупність методів збору, обробки інформації, розробки і прийняття рішень, а також система їх реалізації	Дудник А. [5, с. 37]
впорядкована сукупність методів та інструментів впливу на діяльність персоналу, необхідних для здійснення функцій управління	Пересунько В. [12, с. 6]
інструмент, який є найбільш ефективним за обставин, що вимагають масштабних змін, які забезпечать ефективне використання ресурсів (сировинних, трудових, матеріальних) і покращення показників виробничо-господарської діяльності підприємства	Семенчук А. [14, с. 141]

1	2
Трагування через поняття сукупності операцій, процедур та прийомів	
сукупність формалізованих і неформалізованих послідовно і паралельно застосовуваних прийомів управлінської діяльності, зміст якої пояснюється процесами управління	Курочкін О. [7, с. 47]
послідовність взаємопов'язаних управлінських операцій та процедур, виконання яких призводить до здійснення управлінських функцій, підтримується управлінськими рішеннями і забезпечується певними методами та інструментами	Лебідь О. [8, с. 129]
сукупність взаємопов'язаних управлінських процедур, спрямованих на обґрунтування, розробку, приймання й виконання управлінських рішень	Мосейко В. [10, с. 90]

* систематизовано автором на підставі опрацювання наукових джерел

Аналіз існуючих визначень щодо сутності поняття «технологія управління» дозволяє виділити декілька підходів, а саме: визначення технології управління як сукупності процесів, як сукупності знань, як послідовності дій, як сукупності заходів, методів, інструментів та як сукупності операцій, процедур та прийомів. Різноманітність підходів до визначення поняття «технологія управління» пояснюється економічним та інформаційно-технологічним розвитком, трансформацією теорій глобалізації та теорій управління тощо. Все це зумовлює переосмислення сутнісного змісту поняття «технологія управління» у часовому інтервалі. Для більш детального аналізу поняття «технологія управління» спробуємо з'ясувати його сутнісні складові (табл. 3).

Таблиця 3

Сутнісні складові поняття «технологія управління»

Ключове слово	Визначальні характеристики	Мета застосування технологій управління	Шляхи реалізації технологій управління
1	2	3	4
Процес	безперервний, творчий, динамічний, послідовний, стійкий, мінливий, цілеспрямований	підтримка сталого режиму функціонування системи	прийняття й реалізація господарських рішень
	процес підготовки, прийняття й реалізації рішення	–	підготовка, прийняття й реалізація рішення
	поділ управління на окремі процедури й операції	ефективне досягнення встановлених цілей підприємства	регламентація виконання окремих завдань
	має певний порядок здійснення	впровадження у практичну діяльність найефективніших методів та інструментів	певна послідовність та умови прийняття управлінських рішень
Знання	сукупність знань	усвідомлення всіх процесів, які відбуваються на підприємстві, а також між підприємством та зовнішнім середовищем	використання знань про способи та форми застосування елементів системи управління підприємством у процесах управління
	сукупність формалізованих знань про виконання процесу управління	досягнення цілей підприємства	залучення кваліфікованого управлінського персоналу, застосування методів отримання й перетворення вхідної інформації про стан зовнішнього середовища і стан об'єкта управління в управлінські впливи
Послідовність дій	часова та просторова організація дій	послідовне, доцільне своєчасне, економічне та успішне вирішення проблем	здійснення цілеспрямованого та узгоджувального впливу на об'єкт управління; розробка та реалізація управлінських рішень
	хронологічно впорядкована сукупність дій	вирішення конкретного завдання	вплив на об'єкт управління описується алгоритмічно та базується на знаннях щодо предметної області застосування
	цілеспрямована послідовність дій	забезпечення взаємодії суб'єкта та об'єкта управління	застосування методів і засобів управлінської праці за рахунок впливу на предмет праці
	певна послідовність дій	досягнення поставлених цілей	збір інформації, розробка управлінських рішень за допомогою спеціальних методів і процедур, а також здійснення управлінського впливу
Заходи, методи, інструменти	комплекс заходів	попередження, профілактика, подолання кризи, зниження рівня її негативних наслідків	застосування послідовно здійснюваних заходів
	сукупність методів та прийомів	–	реалізація управлінських функцій
	сукупність методів	–	збір, обробка інформації, розробка і прийняття рішень, а також їх реалізація
	сукупність заходів	цілеспрямований вплив на об'єкт	просторово-часове організування заходів
	сукупність методів та інструментів	здійснення функцій управління	застосування сукупності методів та інструментів впливу на діяльність персоналу

1	2	3	4
	інструмент, який є найбільш ефективним за обставин	ефективне використання ресурсів і покращення показників виробничо-господарської діяльності підприємства	застосування інструментів управління
	сукупність методів, прийомів, засобів, способів, інструментів	забезпечення очікуваного результату	застосування сукупності методів, прийомів, засобів, способів та інструментів
Операції, процедури та прийоми	взаємоузгоджений комплекс процедур	досягнення суб'єктом кар'єри відповідного рівня кар'єрної компетентності	застосування взаємоузгодженого комплексу теоретично обґрунтованих і практично орієнтованих процедур
	послідовна низка процедур, систематизованих за п'ятьма основними стадіями: цільовою, дескриптивною, прескриптивною, реалізаційною, ретроспективною	вдосконалення соціального управління та підвищення його ефективності	використання всього інструментарію технологізації, інформатизації інтелектуальних, аналітичних, експертних систем, що базуються на програмно-цільовому та комплексному підходах
	сукупність прийомів	–	застосування формалізованих і неформалізованих послідовних і паралельних прийомів
	взаємопов'язані операції та процедури	здійснення управлінських функцій	застосування взаємопов'язаних управлінських операцій та процедур, прийняття управлінських рішень із використанням певних методів та інструментів
	сукупність взаємопов'язаних управлінських процедур	–	розробка, прийняття й виконання управлінських рішень
		здійснення управлінських функцій	прийняття управлінських рішень забезпечується певними методами, прийомами, засобами та інструментами
	сукупність операцій	здійснення управлінських функцій	послідовність, взаємозв'язок організаційних, інформаційних, розрахунково-обчислювальних та інших операцій
сукупність методів, операцій і процедур	досягнення бажаних результатів	застосування методів, операцій і процедур в межах управлінських функцій, що реалізуються за допомогою працівників	

* сформовано автором на підставі визначень наведених у табл. 2

Висновки. Вибір технологій управління в практичній діяльності вітчизняних підприємств залежить від цілей їх застосування та загальної мети функціонування окремих суб'єктів господарювання. Метою функціонування більшості підприємств є зростання їх ринкової вартості, підвищення прибутковості бізнесу та зростання добробуту власників бізнесу. Що ж стосується технологій управління, то метою їх застосування у практичній діяльності підприємств, виходячи з сутнісних складових, наведених у табл. 3, є: підтримка сталого режиму функціонування системи; ефективне досягнення встановлених цілей підприємства; впровадження у практичну діяльність найефективніших методів та інструментів; усвідомлення всіх процесів, які відбуваються на підприємстві, а також між підприємством та зовнішнім середовищем; послідовне, доцільне своєчасне, економічне та успішне вирішення проблем та/або конкретного завдання; забезпечення взаємодії суб'єкта та об'єкта управління; попередження, профілактика, подолання кризи, зниження рівня її негативних наслідків; цілеспрямований вплив на об'єкт; здійснення функцій управління; ефективне використання ресурсів і покращення показників виробничо-господарської діяльності підприємства; забезпечення очікуваного результату. Як правило, застосування технологій управління направлене на досягнення стратегічної мети функціонування підприємства, однак, в окремих випадках можливе їх застосування з метою усунення певних проблем, дисбалансів, загроз та ін., які не носять системний характер, а є наслідком певних тимчасових обставин або подій. Що ж стосується способів реалізації (впровадження) технологій управління у практичну діяльність вітчизняних підприємств – це прийняття й реалізація управлінських рішень, а всі інші шляхи реалізації є їх складовими. Адже, прийняття й реалізація управлінських рішень передбачають збір інформації; регламентацію виконання окремих завдань; використання знань про способи та форми застосування елементів системи управління підприємством у процесах управління; залучення кваліфікованого управлінського персоналу; застосування різних методів, прийомів, засобів, способів та інструментів тощо; просторово-часове організування заходів та ін. Саме активне впровадження сучасних технологій управління у практику діяльності вітчизняних підприємств є запорукою їх довгострокового ефективного розвитку.

Література

1. Василенко А. В. Менеджмент устойчивого развития : монография / А. В. Василенко. – К. : Центр учебной литературы, 2005. – 648 с.
2. Василенко В. О. Антикризове управління підприємством / В. О. Василенко. – К. : ЦУЛ, 2003. – 503 с.
3. Гавловська Н. І. Застосування сучасних технологій управління інноваційним розвитком вітчизняних підприємств / Н. І. Гавловська // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2016. – № 2. – С. 117–119.

4. Добротворский И. Л. Менеджмент. Эффективные технологии : учебн. пособ. / И. Л. Добротворский. – М. : Приор-издат, 2002. – 464 с.
5. Дудник А. Д. Словник-довідник менеджера по управлінню конкурентоспроможністю для магістрів усіх форм навчання / укл. А. Д. Дудник. – К. : КНЕУ, 1999. – 60 с.
6. Кузнецова І. Визначення сутності дефініції «Технологія управління» / І. Кузнецова // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – 2009. – № 1. – С. 55–62.
7. Курочкин О. С. Управління підприємством (процесний аспект) : навч. посібник / О. С. Курочкин. – К. : МАУП, 1998. – 144 с.
8. Лебідь О. В. Роль технологій управління у розвитку підприємства / О. В. Лебідь // Академічний огляд. – 2012. – № 2 (37). – С. 128–134.
9. Лихолобов Е. А. Використання технологій управління персоналом у формуванні організаційної поведінки на промисловому підприємстві : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 [Електронний ресурс] / Е. А. Лихолобов ; Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. – Луганськ, 2010. – 21 с.
10. Мосейко В. О. Управление по изменениям. Концепция внутрифирменного управления в структурах среднего и малого бизнеса : монография / В. О. Мосейко. – Волгоград : Изд-во Волгоград. гос. ун-та, 2001. – 464 с.
11. Рудніченко С. М. Глобалізація, імпортозаміщення та економічна безпека держави: взаємовплив та взаємозалежність / С. М. Рудніченко, Н. І. Гавловська, В. І. Гавловська // Бізнес Інформ. – 2018. – № 4. – С. 26–32.
12. Пересунько В. І. Розвиток технологій управління персоналом промислового підприємства на демократичних засадах : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / В. І. Пересунько ; Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля – Луганськ, 2010. – 21 с.
13. Пирогов В. І. Технологізація – путь совершенствования управления предприятием [Электронный ресурс] / В. И. Пирогов, С. К. Завьялов, Г. Р. Мукушев // ЭКО : Всероссийский экономический журнал. – 2007. – № 5. – Режим доступа : http://www.econom.nsc.ru/eco/arhiv/ReadStatiy/2007_05/Pirogov.htm
14. Семенчук А. О. Реконверсійна технологія управління конкурентними перевагами підприємства / А. О. Семенчук // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 4 (106). – С. 138–143.
15. Софронова О. Б. Адаптація зарубешних технологій управління в російських компаніях / О. Б. Софронова // Вестник СПбГУ, Сер. 8. – 2005. – Вып. 2 (№ 16). – С. 57–72.
16. Теорія та історія державного управління : навч. посібн. / Г. С. Одинцова, В. Б. Дзюндзюк, Н. М. Мельпохова та ін. – К. : Вид. дім «Професіонал», 2008. – 288 с.
17. Яцура М. Г. Визначення терміна «управлінська технологія» / М. Г. Яцура // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – 2011. – № 16 (170). – С. 206–208.

References

1. Vasilenko A. V. Menedzhment ustojchivogo razvitija : monografija / A. V. Vasilenko. – K. : Centr uchebnoj literatury, 2005. – 648 s.
2. Vasylenko V. O. Antykryzove upravlinnia pidpriemstvom / V. O. Vasylenko. – K. : TsUL, 2003. – 503 s.
3. Havlovska N. I. Zastosuvannia suchasnykh tekhnologii upravlinnia innovatsijnym rozvytkom vitchyznnykh pidpriemstv / N. I. Havlovska // Herald of Khmelnytskyi National University. – 2016. – № 2. – S. 117–119.
4. Dobrotvorskiy I. L. Menedzhment. Jеffektivnye tehnologii : uchebn. posob. / I. L. Dobrotvorskiy. – M. : Prior-izdat, 2002. – 464 s.
5. Dudnyk A. D. Slovnyk-dovidnyk menedzhera po upravlinniu konkurentospromozhnistiu dlia mahistriv usikh form navchannia / ukl. A. D. Dudnyk. – K. : KNEU, 1999. – 60 s.
6. Kuznietsova I. Vyznachennia sutnosti definitcii «Tekhnologii upravlinnia» / I. Kuznietsova // Visnyk Kyivskoho natsionalnogo torhovelno-ekonomichnogo universytetu. – 2009. – № 1. – S. 55–62.
7. Kurochkin O. S. Upravlinnia pidpriemstvom (protsejniy aspekt) : navch. posibnyk / O. S. Kurochkin. – K. : MAUP, 1998. – 144 s.
8. Lebid O. V. Rol tekhnologii upravlinnia u rozvytku pidpriemstva / O. V. Lebid // Akademichnyi ohliad. – 2012. – № 2 (37). – S. 128–134.
9. Lykholobov E. A. Vykorystannia tekhnologii upravlinnia personalom u formuvanni orhanizatsiinoi povedinky na promyslovomu pidpriemstvi : avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : 08.00.04 [Elektronnyi resurs] / E. A. Lykholobov ; Skhidnoukr. nats. un-t im. V. Dalia. – Luhansk, 2010. – 21 s.
10. Mosejko V. O. Upravlenie po izmenenijam. Konceptija vnutfirmennogo upravlenija v strukturah srednego i malogo biznesa : monografija / V. O. Mosejko. – Volgograd : Izd-vo Volgograd. gos. un-ta, 2001. – 464 s.
11. Rudnichenko Ye. M. Hlobalizatsiia, importozamishchennia ta ekonomichna bezpeka derzhavy: vzaiemovplyv ta vzaiemozalezhnist / Ye. M. Rudnichenko, N. I. Havlovska, V. I. Havlovska // Biznes Inform. – 2018. – № 4. – S. 26–32.
12. Peresunko V. I. Rozvytok tekhnologii upravlinnia personalom promyslovoho pidpriemstva na demokratychnykh zasadakh : avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : 08.00.04 / V. I. Peresunko ; Skhidnoukr. nats. un-t im. V. Dalia – Luhansk, 2010. – 21 s.
13. Pirogov V. I. Tehnologizacija – put' sovershenstvovanija upravlenija predpriatiem [Elektronnyj resurs] / V. I. Pirogov, S. K. Zav'jalov, G. R. Mukushev // JeKO : Vserosijskij jekonomicheskij zhurnal. – 2007. – № 5. – Rezhim dostupa : http://www.econom.nsc.ru/eco/arhiv/ReadStatiy/2007_05/Pirogov.htm
14. Semenchuk A. O. Rekonversiina tekhnologii upravlinnia konkurentnymy perevahamy pidpriemstva / A. O. Semenchuk // Aktualni problemy ekonomiky. – 2010. – № 4 (106). – S. 138–143.
15. Sofronova O. B. Adaptacija zarubezhnykh tehnologii upravlenija v rossijskikh kompanijah / O. B. Sofronova // Vestnik SPbGU, Ser. 8. – 2005. – Vyp. 2 (№ 16). – S. 57–72.
16. Teoriia ta istoriia derzhavnogo upravlinnia : navch. posibn. / H. S. Odyntsova, V. B. Dziundziuk, N. M. Meltiukhova ta in. – K. : Vyd. dim «Profesional», 2008. – 288 s.
17. Iatsura M. H. Vyznachennia termina «upravlinska tekhnologiiia» / M. H. Iatsura // Visnyk Skhidnoukrainskoho natsionalnogo universytetu imeni Volodymyra Dalia. – 2011. – № 16 (170). – S. 206–208.

Рецензія/Peer review : 23.12.2018

Надрукована/Printed : 04.02.2019

Рецензент: д. е. н., проф. Рудніченко С. М.